

ΗΧΩ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΠΑΤΡΑΙ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1928

ΤΕΥΧΟΣ 5ον

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Β΄.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Σχολεῖον· ἀποκαλυφθῶμεν πρὸ αὐ-
τοῦ: Ἐν αὐτῷ ὁ ἐν νηπιώδει πνευματικῇ
καὶ ἠθικῇ καταστάσει εὐρισκόμενος ἄν-
θρωπος διαπλάσσεται καὶ τὴν ψυχὴν καὶ
τὸ σῶμα. Ἐντὸς τοῦ στενωπῆτος χώρου
αὐτοῦ περιλαμβάνεται κόσμος ὁλόκληρος,
ὁ αἰσθητὸς κόσμος· ἐν αὐτῷ βλέπει τις
πᾶσαν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ζωὴν ἀλλὰ καὶ
τὴν ἐν οὐρανῷ τοιαύτην ἐν αὐτῷ μαθαί-
νει τί εἶναι ζωὴ καὶ τὰς λειτουργίας αὐ-
τῆς καὶ τοὺς νόμους καθ' οὓς διενεργοῦν-
ται αὐταί· ἐκεῖ εὐρίσκει ἐν μικρογραφίᾳ
τὴν μητέρα του γῆν ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς
καὶ ἀδελφοὺς τῆς μαθαίνει τὴν σιτοργὴν
τὴν ὁποίαν πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν, τοὺς
νόμους καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς παραγο-
μοῦ αὐτῆς ἀγάπης.

Ἐκεῖθεν παραλαμβάνει τὰς γνώσεις
τὰς ἀπαραίτητους διὰ τὴν ζωὴν ἀλλὰ καὶ
ἐκεῖ συνειθίζει νὰ ἐρευνᾷ καὶ νὰ ἀνευρίσκη
νέας γνώσεις γενόμενος πρόξενος καλοῦ

καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλ-
λους. Διεισδύει εἰς τὰ μυστήρια τῆς φύ-
σεως καθοδηγούμενος ὑπὸ τοῦ διδασκά-
λου καὶ μαθαίνει καθ' ἡμέραν νὰ ὑμνῇ
τὸν Θεὸν διὰ τὴν Σοφίαν του. Ἐξετάζων
τὴν φύσιν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ζωὴν αὐ-
τοῦ μαθαίνει νὰ εὐλογῇ καὶ εὐχαριστῇ
τὸν Θεὸν διὰ τὴν περὶ αὐτοῦ Πρόνοιαν.
Ἄνευρίσκων κόσμους ἐπὶ κόσμων εἰς τὸ
διάστημα δοξάζει τὸν Ὑψιστον διὰ τὴν
μεγαλοδυναμίαν αὐτοῦ. Συγκρίνων τὸν ἑ-
αυτὸν του πρὸς τοὺς ἀπειροπληθεῖς κό-
σμους ἐπιγείους καὶ οὐρανίους ἀντιλαμ-
βάνεται τὴν μικρότητα αὐτοῦ ἀλλ' ἀνα-
πολῶν δὲ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι ὁ ἀ-
νευρίων τόσους καὶ τόσους φυσικοὺς νό-
μους, ὁ ἀποκαλύπτει τόσα καὶ τόσα κε-
κρυμμένα τῆς φύσεως στοιχεῖα, ὁ συλλα-
βῶν τὸν κεραυνὸν ἀνὰ χεῖρας ὡς ἄλλος
Ζεὺς αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εὐ-
χαριστῇ, τὸν Θεὸν διὰ τὸ μέγιστον τῶν
δώρων τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς αὐτὸν. Καὶ
ποῖα ἄλλα ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ.

Καὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου τοῦ αἰσθη-

τοῦ μεταπηδᾷ εἰς ἕτερον κόσμον τὸν ἠθικὸν κόσμον καὶ ἐν αὐτῷ διδασκόμενος τὸν ἠθικὸν νόμον καὶ παρατηρῶν λάμποντα τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου ἐπιθυμεῖ καὶ ἀποφασίζει νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ οὗτος; τὸν νόμον τοῦτον καὶ γίνεται περισσότερον ἄνθρωπος ἀεὶ πλησιάζων πρὸς τὸν Δημιουργόν.

Σχολεῖον εἶναι τὸ θεῖον ἐκεῖνο ἐργαστήριον ἐν τῷ ὁποίῳ εἰσερχόμενος ὁ ἄνθρωπος μὲ ὀλίγας διαφορὰς πρὸς τὴν ἄλλην ἐπὶ τῆς γῆς ζωὴν ἐξέρχεται ἐξ αὐτοῦ ἄνθρωπος γνωρίζων, ἄνθρωπος αἰσθανόμενος, μὲ καθήκοντα καὶ δικαιώματα πρὸς ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ Κράτος, μὲ ἀγάπην πρὸς τοὺς ὁμοίους του, μὲ τὴν φιλανθρωπίαν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ ζῷα, μὲ ἀνταπόνησιν ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ καὶ ἑαυτὸν ἀκόμη πρὸς τὸ καλὸν τῶν ἄλλων πρὸς τὸ καλὸν τῆς Πατριδος.

Τόσον μεγάλη τόσον ποικίλη ἡ ἐργασία τοῦ Σχολείου, τόσον θαυμάσια τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας ταύτης. Ἐξέρχεται ἐκεῖθεν ὁ ἄνθρωπος κλήρης πίστεως διὰ τὸ παρὸν καὶ πλήρης ἐλπίδος διὰ τὸ μέλλον. Ρίπτεται εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου μεθ' ὅλου τοῦ ζήλου καὶ ἐνθουσιασμοῦ, ὁρμᾷ εἰς τὴν κατάκτησιν νέων γνώσεων, διατίθεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ ἠθικοῦ νόμου διατασσομένων καὶ γίνεται καὶ αὐτὸς οὗτος ὑπόδειγμα εἰς τοὺς λοιπούς πάσης ἀρετῆς. Τοιοῦτον εἶναι τὸ σχολεῖον τοῦ ὁποίου γονεῖς καὶ κοινωνία κατανοοῦσαι τὸν ὑψηλόν, μέγαν καὶ ποικίλον ὀντοῦ σκοπὸν πρέπει νὰ ἐπιθυμῶσιν. Καὶ τοιοῦτον σχολεῖον εἶναι τὸ σχολεῖον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐγκατεστημένον εἰς οἶκημα ἐπιβάλλον τὸν σε-

βασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην μὲ εὐρείας αἰθουσας, μὲ μεγάλα παράθυρα, μὲ κήπον, μὲ θρανία συμφώνως πρὸς τὴν υγιεινὴν εἶναι τὸ σχολεῖον τὸ πλήρες ὁργάνων πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἀφώρων μαθημάτων τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου διὰ τῶν ὁποίων καθίσταται ἐποπτικὴ ἡ διδασκαλία αὐτῶν, τὸ πλήρες ὁργάνων πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἐκ τοῦ ἠθικοῦ κόσμου, εἶναι τὸ σχολεῖον τὸ μεριμνῶν περὶ τοῦ μαθητοῦ ὡς φιλόστοργος μήτηρ, ἐμπνέον τὴν ἀγάπην πρὸς αὐτόν. τὸν σεβασμὸν πρὸς τὰ κελεύσματά του, τὴν προθυμίαν τῶν μαθητῶν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τούτων. Εἶναι τὸ ἐθίζον εἰς τὴν τάξιν, τὴν καθαριότητα, τὴν ἐργασίαν εἶναι τὸ ἀποδίδον σῶμα ἀλλὰ καὶ ψυχὴν υγιᾶ εἶναι τὸ δημιουργοῦν τὸ μέλλον τῶν ἀτόμων, τῆς κοινωνίας, τοῦ Κράτους. Εἶναι τὸ σχολεῖον τοῦ ὁποίου ψυχὴ εἶναι ὁ διδάσκαλος, ψυχὴ δρῶσα, ἀεὶ σκεπτομένη πῶς περισσότερον νὰ φανῇ ὠφέλιμος. Εἶναι τὸ σχολεῖον ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ μεγάλη καρδιά τοῦ διδασκάλου τὰ πάντα ἐπιχειρεῖ ὕψω; περιλάβῃ εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς ὅλους ἀπολύτως τοὺς μαθητάς. Εἶναι τὸ σχολεῖον διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχουσι καλοὶ καὶ κακοὶ μαθηταὶ ὑπάρχει μόνον ὁ ἄνθρωπος.

Καὶ τοιοῦτον σχολεῖον, ἂν δὲν ἔχωμεν πρέπει νὰ δημιουργήσῃμεν ἀμέσως. Διότι ἐξ ἐνὸς ἄλλου σχολείου μὴ ἀνταποκρινόμενου πρὸς τὰς ἀνωτέρω σημειωθείσας ἀξιώσεις τῆς κοινωνίας θὰ προκύψωσι ποικίλα καὶ μεγάλα κακὰ ἢ ἡμιμάθεια, ἢ ἔλλειψις ἠθικότητος, ἢ ἔλλειψις χαρακτηριστικῶν ἰδιότητεσ πᾶν ἄλλο ἢ καλὸν πολίτην παρουσιάζουσαι.

Στ.

